

Tegning: Sveinung Skjold

PROGRAM

Senioruniversitetet i Arendal

Høsten 2017

Forelesningene holdes annenhver onsdag kl. 12.00 – 14.00

**i Lille Torungen, Arendal kultur og rådhus hvis ikke
avvikende ukedag / dato fremgår nedenfor**

- Onsdag 20. september:** «Aldersvennlig by – utfordringer og handlinger»
Sjefarkitekt Michael Fuller-Gee og rådgiver Geir Evensen
- Onsdag 11. oktober:** «Folkevennen og såmannen Eilert Sundt og det Norge han fant»
Tidl. lektor Helge Sten Thorbjørnsen
- Onsdag 25. oktober:** «Forsvaret av Norge-en illusjon?»
Professor Janne Haaland Matlary
- Onsdag 8. november:** «Epigenetikk-samspillet mellom arv og miljø»
Seniorrådgiver Elisabeth Gråbøl Undersrud
- Onsdag 22. november:** «Fra sjømann til soldat-krigen som aldri tok slutt »
Forfatter, cand.philol. Berit Rickhard
- Torsdag 30. november:** «USA på tvers – et reise- og musikkprogram»
Organist og foredragsholder Nina Irslinger

Onsdag 20. september

Michael Fuller-Gee og Geir Evensen: «Aldersvennlig by-utfordringer og handlinger»

Samfunnsutvikling skal bidra til rikere opplevelsestilbud, bedre helse og mer trivsel, mindre sosial isolasjon og ensomhet. Med dobbel så mange 80 åringer i årene fremover må ressursene i kommunens omsorgstjenester brukes mye mer effektivt. For å åpne dette må flere av oss velger å bosette oss i sentrum eller lokalsentra med («tøffelavstand» til hverdagstilbudene). Hvilke muligheter har eldre for å etablere seg i (evt oppgradere) egnet bolig (med god komfort/standard og tilgjengelighet/funksjon) ved hjelp av lån og tilskudd fra bl.a. kommunen og Husbanken? Flere skoler opplever nedgang i elevtallet. En årsak er at en høy andelen eldre bor i boligene rundt skolen. For barnefamilier er det viktig at barna bor i områder med andre barn, og at familien bor i gangavstand til skolen.

Michael Fuller-Gee er sjefsarkitekt og byplanlegger i Arendal kommune samt førsteamanuensis ved Universitetet i Agder. Geir Evensen er rådgiver i Arendal kommune. Han har Bachelorgrad fra UiA (sykepleierstudiet) og mastergrad i helseledelse, kvalitetsforbedring og helseøkonomi.

Onsdag 11. oktober

Tidl. Lektor Helge Sten Thorbjørnsen: «Folkevennen og såmannen Eilert Sundt og det Norge han fant»

Foredraget setter først Eilert Sundt inn i en historiske sammenheng. Som de fleste andre norske intellektuelle på 1800tallet, så var han et barn av 1814. Grunnloven og det nye Norge var drivkraften for de fleste. Eilert Sundt ble kalt en folkevenn eller noen ganger folkevennen. Hvorfor det?

I Oslo arbeidersamfunn henger en 31 kvm stor veggmosaikk av Per Vigeland. Den heter Såmannen Eilert Sundt. Hva gror etter ham?

Eilert Sundt døde i 1875 som en kjent personlighet. Så ble han nesten glemt i 70 år. Hvorfor det?

Helge Sten Thorbjørnsen er pensjonert lektor med hovedfag i historie fra UiB 1976. Studieinspektør ved Farsund gymnas. Leder ressurscenteret Eilert Sundt, leder Vitensenteret Eilert Sundt. Leder Karriere Lister.

Onsdag 25. oktober

Janne Haaland Matlary: «Forsvaret av Norge – en illusjon?»

Foreleseren vil drøfte spørsmålet om forsvaret av Norge er reelt eller en illusjon i lys av den nåværende nasjonale og internasjonale situasjonen.

Janne Haaland Matlary er statsviter og professor i internasjonal politikk v/UIO. Hun var statssekretær i UD i perioden 1997-2000. Forsker v/NUPI 1987-92 og forskningsdirektør ved senter for europaforskning 1995-97.

Hennes interesseområder innen statsvitenskapen er politikk for sikkerhet- og forsvar, herunder EU, NATO, OSSE, FN, Balkan og Kaukasus,

foruten menneskerettigheter og påvirkningen av normer på internasjonal politikk samt offentlig diplomati. Hun er medlem av den katolske kirke og rådgiver for Det pavelige råd.

Onsdag 8. november

Elisabeth Gråbøl Undersrud: **Epigenetikk – «samspillet mellom arv og miljø»**

Miljøet påvirker genene våre og gir langvarige endringer i arvestoffet. Disse endringene kan gå videre i arv til videre generasjoner. Epigenetiske endringer skjer ikke i selve DNA-tråden, men i kjemiske grupper som binder seg til DNA og bestemmer om genene er aktive eller ikke. De kjemiske gruppene som er på arvestoffet, blir påvirket av kosthold, trening og livsførsel. Også smertefulle opplevelser kan endre arvestoffet permanent og gis videre til neste generasjon. Dersom kvinnen røyket under svangerskapet, har barnebarnet økt risiko for å utvikle astma. Jo mer vi forstår av epigenetikk, desto mer komplisert blir bildet av forholdet mellom arv og miljø, og av hvordan kroppen og personligheten hos et individ utvikler seg gjennom livet.

Elisabeth Gråbøl Undersrud ha en doktorgrad i molekylærbiologi fra Universitetet i Oslo, og har vært gruppeleder ved Rikshospitalet hvor hennes forskergruppe forsket på epigenetikk, stamceller og kreft. Hun er i dag seniorrådgiver i Bioteknologirådet.

Onsdag 22. november

Berit Rickhard: **«Fra Sjømann til soldat. Krigen som aldri tok slutt»**

Berit Rickhard presenterer boka som hun har gitt ut i høst: «Fra sjømann til soldat. Krigen som aldri tok slutt». Den handler om hennes far, maskinisten og krigsseileren Leonard Otto Sundby, og om to skip i den norske handelsflåten og oppdragene deres i alliert krigstjeneste: arendalsskipet *Velox* (1940-43) og haugesundsskipet *Thore Hafte* (1944).

Boka har også en avdeling om den dårlige behandlingen krigsseilerne fikk i Norge etter at de kom hjem i 1945, og om de psykiske skadene krigen hadde påført dem.

Berit Rickhard er utdannet cand.philol. med hovedfag i norsk. Hun er bosatt i Arendal og har arbeidet som lektor i videregående skole. «Fra sjømann til soldat. Krigen som aldri tok slutt» som kom ut på Bokbyen Forlag i høst, er en dokumentasjon av hennes fars krigshistorie til sjøs under andre verdenskrig. Tidligere har hun gitt ut to romaner på Gyldendal Forlag (1989 og 1991).

Torsdag 30. november

Nina Irslinger: **«USA på tvers – et reise og musikkprogram»**

Nina Irslinger vil fortelle om sin sykkeltur «USA på tvers» en tur som gikk fra New York til San Francisco. Foredraget ledsages av bilder og musikk.

Nina Irslinger er foredragsholder, organist/pianist og syklist bosatt i Arendal. Hun har gjennomført en rekke sykkelturer på flere kontinenter og har også satt verdensrekord i sammenhengende orgelspill.